Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30750

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i (SNÖTÖ), ö?retmenlerin mesleki ya?amlar?nda kar??la?t?klar? sosyal etkile?imlerden kaynaklanan tükenmi?lik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 2015 y?l?nda Ak?n, Turan ve Turan taraf?ndan Türkçe olarak standardize edilmi? ve geçerlik-güvenirlik çal??malar? tamamlanm??t?r. Çal??ma, ölçe?in tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve bu yap?n?n sosyal kaynakl? mesleki stresi ve tükenmi?lik bile?enlerini ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Ölçek, ö?retmenlerin mesleki görevlerini yerine getirirken çevrelerindeki payda?larla (ö?renci, veli, meslekta? veya yönetim) ya?ad?klar? olumsuz etkile?imlerin yol açt??? duygusal y?pranmay? ve motivasyon kayb?n? de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. Bu araç, e?itim alan?nda çal??an profesyonellerin ruh sa?l???n? ve mesleki tatminini art?rmaya yönelik müdahale programlar?n?n geli?tirilmesinde önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Tükenmi?lik, Ö?retmen Tükenmi?li?i, Mesleki Stres, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Likert Ölçe?i, Türkiye.

Yazarlar

Ahmet Ak?n, Mehmet Emin Turan, Emine Turan.

Amaç

Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i'nin temel amac?, ö?retmen popülasyonunda görülen tükenmi?li?in, özellikle sosyal ve çevresel faktörlerden (ö?rencilerle, velilerle, meslekta?larla veya idarecilerle ya?anan çat??malar ve zorluklar) kaynaklanan boyutunu tespit etmek ve ölçmektir. Geleneksel tükenmi?lik ölçekleri genellikle ki?isel veya kurumsal faktörlere odaklan?rken, bu ölçek sosyal etkile?imlerin rolünü vurgulamaktad?r.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na, ö?retmenlerin sosyal ortamlar?ndan ne ölçüde olumsuz etkilendiklerini ve bu durumun mesleki performanslar?n? nas?l etkiledi?ini anlamak için geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktad?r. Bu veriler, sosyal destek mekanizmalar?n?n ve okul iklimi iyile?tirme stratejilerinin olu?turulmas?na zemin haz?rlamaktad?r.

Yap?

Ölçe?in psikolojik yap?s?, ö?retmenlerin sosyal çevrelerinden kaynaklanan olumsuzluklar nedeniyle ya?ad?klar? tükenmi?lik kavram?n? ölçmeye odaklanm??t?r. Geçerlik ve güvenirlik

ARABPSYCHOLOGY.COM

çal??mas? sonuçlar?na göre, ölçek tek boyutlu bir yap? sergilemektedir. Bu tek boyut, sosyal etkile?imlerin yol açt??? y?pranma, duygusal tükenme ve sosyal kaynakl? mesleki tatminsizlik bile?enlerini kapsamaktad?r.

Ölçe?in maddeleri, ö?retmenlerin sosyal çevreleriyle olan ili?kilerindeki zorluklar? ve bu zorluklar?n yaratt??? psikolojik yükü de?erlendirerek, tükenmi?li?in sosyal boyutuna dair spesifik bir bak?? aç?s? sunmaktad?r. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in kavramsal olarak sa?lam oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, tek boyutlu modelin veri setine mükemmel bir uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Elde edilen uyum iyili?i indeksleri ?unlard?r: Ki-kare de?eri (x^2) 38.88, serbestlik derecesi (sd) 25, Kök Ortalama Kare Hata Yakla??m? (RMSEA) .064, Art?ml? Uyum ?ndeksi (IFI) .95, Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI) .95, ?yilik Uyum ?ndeksi (GFI) .94 ve Standartla?t?r?lm?? Kök Ortalama Kare Kal?nt? (SRMR) .056 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?erler, özellikle RMSEA, CFI ve GFI de?erlerinin kabul edilebilir e?iklerin üzerinde olmas? nedeniyle, ölçe?in teorik tek boyutlu yap?s?n?n ampirik verilerle tutarl? oldu?unu ve yüksek düzeyde yap? geçerli?i ta??d???n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i için iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? **.79** olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir ve güvenilir bir iç tutarl?l??? i?aret etmektedir.

Ek olarak, ölçe?in madde analizleri kapsam?nda düzeltilmi? madde toplam korelasyon katsay?lar? incelenmi?tir. Bu katsay?lar?n **.36 ile .63** aras?nda de?i?ti?i görülmü?tür. Bu aral?k, ölçekteki her bir maddenin genel yap?y? temsil etme gücünün yüksek oldu?unu ve ölçe?in homojen bir yap?da oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal do?rulamas? Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile gerçekle?tirilmi?tir. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in tek bir temel faktör taraf?ndan temsil edildi?i hipotezini test etmi?lerdir. Analiz sonuçlar?, önerilen tek boyutlu modelin incelenen ö?retmen örnekleminde güçlü bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Uyum indeksleri (RMSEA= .064; CFI=.95) modelin kabul edilebilir s?n?rlarda oldu?unu teyit etmektedir. Bu bulgular, ölçe?in sadece sosyal nedenlere ba?l? tükenmi?lik yap?s?n? ayr??t?rarak ölçtü?ünü ve maddelerin bu tek faktör alt?nda topland???n? bilimsel olarak desteklemektedir.

Enstrüman

Test Type: Geli?tirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçe?i

Format: 7'li Likert Tipi Derecelendirme (1=Hiç kat?lm?yorum - 7= Tamamen kat?l?yorum). Yüksek puanlar, sosyal nedenli tükenmi?li?in yüksek oldu?unu gösterir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?retmenler ve E?itimciler

Age Group: Yeti?kin (Genellikle 22-65 ya? aras? çal??an profesyoneller)

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki çe?itli ilkö?retim ve ortaö?retim kurumlar?nda görev yapan ö?retmenler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Tarama tipi, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Etkile?im, Güvenirlik, Ö?retmen Sa?l???, Mesleki Tükenme, Faktör Analizi, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address: ?stanbul Medeniyet Üniversitesi (Tahmini Sorumlu Yazar Kurumu)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geni? çapl? uygulamalar için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makale ve ölçe?e dair detayl? bilgiye a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir. Orijinal PDF

ARABPSYCHOLOGY.COM

dosyas? buradan indirilebilir: sosyal-nedenli-ogretmen-tukenmisligi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ak?n, A., Turan, M. E. ve Turan, E. (2015). Sosyal nedenli ö?retmen tükenmi?li?i ölçe?i Türkçe formu: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Uluslararas? Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi, 8*(38), 653-656.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan da eri?ilebilir: sosyalarastirmalar.com

Sosyal Nedenli Ö?retmen Tükenmi?li?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, maddeler bu giri?te sunulamamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen yukar?da belirtilen referans makaleye (Ak?n, Turan ve Turan, 2015) ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM